

तुमच्या उफाळणाऱ्या जीवनाला साजेसे ठाकरसी कापड

स्वच्छंद मजेत हवे तसे मुक्तपणे भटकणाऱ्यांसाठी ठाकरसीचे मोकळे मोकळे वाटणारे सुती कापड अगदी साजेसे असते. पॉप्लिन, लॉन्स, वॉयल्स, कॅम्ब्रिक्स - कुठेही गेलात तरी शोभून दिसते. शहराबाहेर खेळ्यापाख्यात रानामाळ भटकत असताना किंवा शहरात प्रतिष्ठितपणे फिरत असताना बापरले तरी उपयुक्त ठरते. ठाकरसीच्या सुती कापडांने थंडावा राहतो नि मोकळे मोकळे निश्चित वाटते. तुमच्या आवडीची प्रिंट्स व रंग जरूर पसंत करा. रानावनातील भटक्या जीवनाची तुम्हाला होस असेल तर त्यासाठी ठाकरसीच्या सुती कापडासारखे दुसरे कापड नाही, अगदी हवे तसे हे कापड आहे. स्वच्छंद भटकतीसाठी मोकळे मोकळे तरल कापड, गाढ्या, फ्रॉक वगैरेचे (ड्रेस मटेरियल) कापड, शर्टिंग व सर्टिंग.

ठाकरसीचे सुती कापड न चुरगळण्याच्या चाचणीला उतरेल असे 'टेबिलाइज्ड' असते आणि आटू नये म्हणून 'सॅन्फोराइज्ड' असते.

ठाकरसी ग्रूप ऑफ मिल्स,

क्राऊन * हिन्दुस्थान युनिट नं. १ * हिन्दुस्थान (इंडियन) युनिट नं. २
१६, अपोलो स्ट्रीट, मुंबई - १.

यथा राजा, तथा प्रजा

‘यथा राजा, तथा प्रजा’, अशी एक म्हण आहे. राजा जसा बरा वाईट असेल, तशी त्याची प्रजा बनते, असा ह्या म्हणीचा अर्थ आहे. भारत हा प्रजासत्ताक देश आहे, राजेरजवाड्यांना आपण नष्ट केले आहे. परंतु, नवे राजे निर्माण झाले आहेत, ते म्हणजे राज्यकारभार करणारे मंत्री आणि उद्योगधंद्यातील उच्च अधिकारी - मग ते उद्योगधंदे प्रायव्हेट सेक्टरमधील असोत की पब्लिक सेक्टरमधील असोत. अशा श्रेष्ठींचे वर्तन संशयातीत असले तरच त्यांच्या वक्तव्यांची इतरांवर छाप पडणार; तरच ते इतरांना सुधारणार. परंतु ह्या बाबतीत अत्यंत शोचनीय स्थिती आहे. श्रेष्ठींना उघळपट्टी आणि चैन ह्यांवरील खर्च अधिकृत रीत्या खर्ची टाकता येतो, ह्यामुळे ते कायद्यातून सुटू शकतात. लहान असामींना असा अधिकार नसल्यामुळे त्यांना प्रत्यक्ष अफरातफर करूनच गैरमार्गाचा अवलंब करावा लागतो. श्रेष्ठी लोकांपैकी काहीजण अफरातफरही पचवितात.

ह्या बाबतीत दोन अखिल भारतीय प्रचंड आर्थिक संस्थांच्या चेअरमननी संस्थांतील आपल्या स्थानाचा कसा दुरुपयोग केला, ह्याची हकीकत प्रसिद्ध झाली आहे. त्यांचे वर्तन किती निरंकुश झाले आहे, हे त्यावरून दिसून येते. गेल्या अंकात एका चेअरमनची तर ह्या अंकात दुसऱ्या चेअरमनची हकीकत दिली आहे. सरकारी आणि निमसरकारी, त्याचप्रमाणे सासणी संस्थांतही असेच वारे वाहू लागले आहे. काही नैतिक बंधने पाळायला हवीत, असे श्रेष्ठींनाच वाटत नसले, तर कर्मचाऱ्यांना तरी नैतिक बंधने पाळण्याचा उपदेश कितपत परिणामकारक होणार ? सामान्य मागसांनीच मोठ्यांना धडे शिकविण्याची पाळी आता येऊ लागली आहे पण त्यातून अराजक निर्माण होण्याची भीती आहे.

दोन आठवड्यांपूर्वी मुंबईतील एका बड्या बँकेच्या अत्युच्च अधिकाऱ्यांच्या केबिनसमोर बँकेच्या कर्मचाऱ्यांनी टाळ आणि ट्रम वाजून एक तासभर खूपच आवाज उठवला. मॅनेजमेंट एका बाजूला काटकसरीचा उपदेश करते आणि स्वतःच्या केबिनसच्या आधुनिकीकरणावर लक्षावधी रुपये उधळते, ह्यावद्दल संताप व्यक्त करण्यासाठी हे आवाजी निदर्शन करण्यात आले. “स्टेशनर कमी वापरा, ओव्हरटाइम कमी करा” अशी सक्थुलरे काढणारे श्रेष्ठी स्वतःच्या केबिनसचे स्वतःच्या इच्छेप्रमाणे आधुनिकीकरण करण्यासाठी भरमसाट खर्च करतात, ह्याचा राग कर्मचाऱ्यांना व्यक्त करावयाचा होता.

ह्या दृष्टीने विचार करता, पंतप्रधान इंदिरा गांधींनी आपल्या मंत्र्यांना काटकसरीच्या केलेल्या सूचना महत्त्वाच्या आहेत अशा सूचना करण्याची पाळी पंतप्रधानांवर येते, ह्यावरूनच परिस्थितीचे गांभीर्य लक्षात येईल. ह्या सूचना आर्थिक आणि औद्योगिक संस्थांच्या प्रमुखांनीही पाळल्या पाहिजेत हे उघड आहे.

पंतप्रधान इंदिरा गांधींनी मंत्र्यांना केलेल्या काटकसरीच्या सूचना

(१) परदेशांचे मंत्री किंवा त्यावरच्या दर्जाच्या लोकांवरच पाहणुचाराचा खर्च करा; तोही कमीत कमी करा.

(२) सरकारी मोटारीचा उपयोग फक्त सरकारी कामापुरताच करा; पेट्रोलच्या वापराची कमाल मर्यादा ठरवा.

(३) स्वतःच्या वापरातील टेलिफोनखेरीज इतर टेलिफोनवरून एस. टी. डी. टेलिफोन्सना बंदी घाला. (काही प्रमुख शहरांशी एस. टी. डी. नंबर फिरवून कितीही वेळ बोलता येते; ह्या सोईचा दुरुपयोग फार मोठ्या प्रमाणावर होतो. कारण त्याची कुठेही नोंद राहात नाही; स्थानिक कॉल्सप्रमाणेच तो नोंदला जातो पण त्याचा मीटर मात्र फार जलद फिरतो आणि कॉल्सचा आकडा त्याप्रमाणे वाढून बिल फार मोठे होते.)

(४) आवश्यक, न टाळता येणाऱ्या प्रवासाखेरीज कोणताही प्रवास करू नका.

(५) परदेशांचे दौरे कटाक्षाने कमी करा.

(६) इमारती आणि फर्निचर ह्यांचे नूतनीकरण आणि दुरुस्ती ह्यांवरील खर्चात जास्तीत जास्त काटकसर करा.

(७) फिरकोळ खर्चावर नजर ठेवून खरेद्या शक्यतो टाळा.

(८) नेहमीच्या वीजवापरावर नियंत्रण राखा; खास प्रसंगीही वीज बेताने वापरा.

“काटकसरीच्या बाबतीत मंत्र्यांनी आदर्श घालून द्या” असे पंतप्रधानांनी आवाहन केले आहे.

औषधी कारखान्याला ४० कोटी रु. भुईदंड

इंग्लंडमधील ‘डिस्टिलरी कंपनी’ नावाच्या एका औषधी कंपनीने लहान मुलांना शोप (गुंमी) येण्यासाठी तयार केलेल्या औषधाचा वापर केल्यामुळे काही मुले जन्माची अपंग झाली. अशा ४३३ मुलांच्या वतीने त्यांच्या पालकांनी ब्रिटिश हायकोर्टात दावा दाखल केला होता. हा दावा अनेक वर्षे अनेक स्तरांवरून लढविला गेला. शेवटी गेल्या ३० जुलै रोजी ब्रिटिश हायकोर्टाने या दाव्यातील कंपनी आणि मुलांचे पालक यांच्या दरम्यान कोर्टाबाहेर ठरलेल्या करारावर शिक्कामोर्तब केला. या करारान्वये ‘डिस्टिलरी कंपनीने’ ६० लक्ष पौंड म्हणजे सुमारे १२ कोटी रुपये या मुलांना किंवा त्यांच्या पालकांना द्यावयाचे आहेत आणि १४० लक्ष पौंड म्हणजे सुमारे २८ कोटी रुपयांचा एक विश्वस्त निधी स्थापन करावयाचा असून या निधीतून या मुलांच्या भविष्यकालीन हिताची तरतूद करावयाची आहे.

टेलिव्हिजन सेट्सना मागणी कमी - टेलिव्हिजन सेट्सना अपेक्षेप्रमाणे मागणी येत नाही. हिंदी सेट्सच्या बनावटीचा निकुष्ट दर्जा आणि कार्यक्रमांचाही निकुष्ट दर्जा, ह्यामुळे टेलिव्हिजन सेट्सचा खप मंदावला आहे, असे म्हटले जाते.

☆ अर्थ ☆

बुधवार, १९ सप्टेंबर, १९७३

संस्थापक :
प्रा. वामन गोविंद काळे
संपादक :
श्रीपाद वामन काळे

“अर्थ एव प्रधानः” इति कौटिल्यः अर्थमूलौ धर्मकामाविति । — कौटिलीय अर्थशास्त्र.

कुटुंबनियोजनावरील खर्चातील कपात हानिकारक

भारत सरकारच्या आरोग्य व कुटुंबनियोजन खात्याला सहा देणाऱ्या लोकसभेच्या कमिटीची बैठक दिल्ली येथे झाली. कमिटीने असे मत व्यक्त केले की कुटुंबनियोजनाच्या कार्यक्रमासाठी लागणाऱ्या रकमेत जी कपात करण्यात आली आहे ती हानिकारक आहे. चालू कार्यक्रमाच्या अखेरीस जननाची वाढ दर हजारी ३२ पर्यंत खाली आणण्याचे उद्दिष्ट ठरविण्यात आले होते. वास्तविक हे उद्दिष्ट मुळातच बेताचे होते. पण आता तेही गाठणे खर्चातील कपातीमुळे शक्य होणार नाही अशी लक्षणे दिसू लागली आहेत. गेल्या काही वर्षांत कुटुंबनियोजनाच्या कार्याची प्राथमिक तयारी पूर्ण होत आली होती. ह्या कामावर व्हावयाच्या खर्चात कपात करण्यात आल्यामुळे ही तयारी वाया जाईल. ह्या वर्षीच्या अंदाजपत्रकात कुटुंबनियोजनासाठी ५४.८५ कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली होती. परंतु आता त्यातही १६.८ कोटी रुपयांची कपात करण्यात येणार असल्याचे अर्थखात्याने सूचित केले आहे. गेल्या वर्षी कुटुंबनियोजनावर ७६.२ कोटी रुपये खर्च करण्यात आले होते. पंचवार्षिक कार्यक्रमाचा फेरविचार करताना नियोजन मंडळाने अर्थखात्याच्या सल्ल्याने किमान ११२.५८ कोटी रुपये खर्च करण्यास अनुमती दिली होती. परंतु देशात पडलेल्या दुष्काळामुळे खर्चात कपात करणे आवश्यक झाले. कुटुंबनियोजनाचे काम ८ वर्षांपूर्वी राष्ट्रीय पातळीवर सुरू करण्यात आले होते. आता ह्या कामाला गती येऊ लागली होती. कुटुंबनियोजनासाठी लागणाऱ्या रकमेत कपात करण्यात आल्यामुळे आता कामाची गती पुन्हा मंदावण्याची भीती व्यक्त करण्यात येत आहे. सहाय्यार कमिटीच्या मताने सामाजिक विकास साधण्यासाठी कपात रद्द करण्यात येऊन कुटुंबनियोजनाला प्राधान्य देण्यात यावे.

अन्नधान्यासाठी अमेरिकेवर भिस्त ठेवणे धोक्याचे गेल्या पंचवीस वर्षातील शेतीच्या क्षेत्रांतील जागतिक घडामोडींचा आढावा घेतला तर एक गोष्ट स्पष्टपणे दिसून येते. ह्या अवधीत सर्व जग कमी-अधिक प्रमाणात अमेरिकेत पिकणाऱ्या अन्नधान्यावर अवलंबून असलेले दिसते. रशियासारखा मोठा देशही ह्याला अपवाद नाही. निसर्ग आणि मानवी प्रयत्न ह्यांचा मिलाफ झाल्यामुळे उत्तर अमेरिकेत सुन्नता दिसून येते. पण, निसर्गाची लहर फिरून तेथेच जर दीर्घकालीन अवर्षण पडले तर

अमेरिकेचीच नव्हे तर सर्व जगाची पंचाइट होण्याचा संभव आहे. एका तज्ज्ञाच्या मताने १८६० पासून दर २० वर्षांनी अमेरिकेवर अशी आपत्ती कोसळलेली आहे. तेव्हा ती पुन्हा कोसळणार नाही अशी ग्वाही देता येणार नाही. सध्या जगासमोर असलेला अन्नविषयक प्रश्न माणसाच्या करणीतूनच उत्पन्न झालेला असला तरी त्याला निदान निसर्गाची तरी साथ मिळालेली नाही. ती मिळाल्यास सर्वच जगावर अरिष्ट ओढवेळ. दरम्यान चालू वर्षी जगभर अनेक देशांतून पावसाने दगा दिला. त्यामुळे भीतीपोटी अनेक देशांनी अमेरिकेत धान्य-खरेदी सुरू केली आणि तीही मोठ्या प्रमाणावर. खरेदीच्या ह्या स्पर्धेत रशियाने फार जोर केला. अमेरिकेतील वरकड धान्य खरेदी करण्याचा सपाटा त्याने चालविला. वास्तविक रशियाची लोकसंख्या भारताच्या दोन पंचमांश आहे. तरीही १९६६-६७ च्या दुष्काळात भारताने जितके धान्य खरेदी केले त्याच्या तिप्पट धान्य रशियाने खरेदी केले आहे. त्यामुळे अमेरिकेतील किमती तर वाढल्याच आहेत. पण दुष्काळाच्या तडाख्यात सापडलेल्या अविक्सित देशांना अत्यंत चढभाव देऊन अन्नधान्य-खरेदी करावी लागत आहे.

पुरामुळे झालेले पाकिस्तानचे नुकसान

सिंधू नदीला आलेल्या अभूतपूर्व पुराच्या तडाख्याने पाकिस्तानच्या अर्थव्यवस्थेला मोठा धक्का वसला आहे. सरकारी अधिकाऱ्यांनी केलेल्या अंदाजाप्रमाणे सुमारे ५० हजार घरे नष्ट झालेली असून शेकडो सेड्यांची वाताहत झाली आहे. ८० लाख लोक जलप्रलयाच्या आपत्तीत सापडले आहेत. पंजाबमधील उभ्या पिकांचे फार मोठे नुकसान झाले आहे. प्राथमिक अंदाजाप्रमाणे २५ कोटी डॉलर्सची पिके हातची गेली आहेत. पाकिस्तानच्या पंजाबमध्ये ३.५ कोटी हेक्टर जमीन पिकाखाली होती. त्यापैकी ४० लाख हेक्टर जमिनीतील पिके पुराच्या पाण्याने वाहून गेली. कापूस, मका आणि ऊस ह्यांचे खूप नुकसान झाले. त्याचप्रमाणे पश्चिम पंजाबमधील कालव्यांची मोठ्या प्रमाणावर मोडनोड झाली आहे. राज्यातील वाहतुकीची व्यवस्थाही मोडकळीस आली. ती चालू करण्यास आणि कालव्यांची दुरुस्ती करण्यास ६० लाख डॉलर्स खर्च येईल असा अंदाज करण्यात आला आहे.

निर्गतवाढीच्या आकड्यांनी

भुलून जाऊ नका

चालू वर्षी ५०० कोटींची तूट अपेक्षित

मार्च, १९७३ अखेर संपलेल्या वर्षी भारताच्या परराष्ट्रीय व्यापारात १८५ कोटी रुपयांचा वाढावा अपेक्षित आहे. म्हणजे आयातीपेक्षा निःत तेवढ्या रकमेने जास्त झाली. १९६८-६९ मध्ये परराष्ट्रीय व्यापारात ५५४ कोटी रु. ची, १९६९-७० मध्ये १६९ कोटी रु. ची, १९७०-७१ मध्ये ९९ कोटी रु. ची आणि १९७१-७२ मध्ये २१८ कोटी रु. ची तूट आली होती. सरकारी आकड्यांप्रमाणे १९७२-७३ साली १९६२ कोटी रु. ची, म्हणजे १९७१-७२ पेक्षा २२% अधिक निर्गत झाली. १९७२-७३ साली १७७७ कोटी रु. ची, म्हणजे १९७१-७२ पेक्षा ३% कमी आयात झाली.

निर्गतीचा आकडा जरा फुगलेला आहे; त्याची तीन कारणे आहेत—(१) मार्च, १९७३ मधील निर्गतीचा अंदाजी आकडा २६९ कोटी रु. आहे. त्यापूर्वीच्या ११ महिन्यांची मासिक सरासरी निर्गत १५५ कोटी रु. आहे; फेब्रुवारी १९७३ मधील निर्गत १४६ कोटी रु. ची आहे आणि एप्रिल १९७३ मधील निर्गत १४५ कोटी रु. ची आहे. मग, मार्चमध्येच एवढी मोठी निर्गत कशी झाली असेल? (२) निर्गतीच्या आकड्यात बांगला देश आणि नेपाळ ह्या देशांकडील अनुक्रमे १३५ कोटी रु. च्या आणि ३५ कोटी रु. च्या निर्गतीही समाविष्ट आहेत. त्यापासून परराष्ट्रीय हुंडणावळीचा लाभ होऊ शकत नाही. (३) हे आकडे रुपयांच्या चलनातले आहेत. रुपयांचे ब्रिटिश पाँडाशी स्थिर नाते आहे, पण पाँडाची किंमत इतर देशांच्या चलनांच्या संबंधात हेलकावे खाते, त्याचा परिणाम रुपयावरही होतो. त्यामुळे निर्गतीची रुपयातील किंमत ३% ने फुगली आहे.

हे सर्व लक्षात घेता, निर्गतीमधील वाढ १२% पेक्षा जास्त झालेली नाही. तरी सुद्धा, निर्गतीचा आकडा समाधानकारकच मानला पाहिजे. परंतु १९७३-७४ मध्ये आयातीची गरज खूपच वाढली असून अन्नधान्य, रस्ते आणि पेट्रोल व त्याचे पदार्थ ह्यांच्या वाढलेल्या आयातीची किंमत ५०० कोटी रु. च्या घरात जाईल! अन्नधान्यांची आयात अपरिहार्य आहे, पण पेट्रोल व पेट्रोलचे पदार्थ ह्यांची आयात कमी करणे अपरिहार्य झाले आहे तरी सुद्धा, १९७३-७४ मध्ये परराष्ट्रीय व्यापारात ५०० ते ६०० कोटी रु. ची तूट पडण्याचा संभव दिसत आहे. त्यामुळे भारताच्या परराष्ट्रीय चलननिधीला ओहोटी लागण्यास अवधी लागणार नाही. सर्राप पिके उत्तम घेण्यावरच आता आपली सर्व मदार आहे.

'स्वस्तिक'ची आगकूच

उत्तर अमेरिकेकडून स्वस्तिकच्या सहा लक्ष

गम्बुटांना मागणी

उत्तर अमेरिकेकडून 'स्वस्तिक'च्या ६,००,००० गम्बुटांना मागणी आली आहे. त्यांची किंमत ५४,००,००० रुपये भरेल. तीव्र आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेला तोंड देऊन 'स्वस्तिक'ने ही मोठी ऑर्डर मिळविली आहे. जगातील पहिल्या प्रतीच्या गम्बुटांत स्वस्तिकच्या उत्पादनाची गणना सरेदीदारांनी केली आहे. गम्बूट, रिकडो बूट, ओव्हर शूज, इत्यादींची निर्गत 'स्वस्तिक' गेली २० वर्षे करित आहे.

श्री. बी. जी. वैद्य ह्यांचा परदेशदौरा

'स्वस्तिक'चे तांत्रिक सल्लागार श्री. बी. जी. वैद्य हे पॅरिस येथील 'शूफेअर'मध्ये भाग घेण्यासाठी तिकडे गेले आहेत. तेथे रबर हँडग्लोव्हज, फुटवेअर आणि एअर मॅट्रेसच्या ऑर्डरी मिळविण्याचे काम ते करणार आहेत. इंग्लंड, जर्मनी, इटली, ह्या देशांनाही ते भेट देतील. त्यांचा दौरा एकूण १५ दिवसांचा आहे.

लाइफ इन्शुरन्स कॉर्पोरेशनचा संशयास्पद व्यवहार

लाइफ इन्शुरन्स कॉर्पोरेशनच्या मालकीच्या, दिल्ली येथील सदर बाजारात सुमारे ९,००० चौ. फूट जमीन आणि काही जुन्या इमारती आहेत. आयुर्विमा कंपन्यांचे राष्ट्रीयीकरण केल्यानंतर त्या कॉर्पोरेशकडे आल्या. ह्या विभागाला स्वदेशी मार्केट असे म्हणतात आणि दिल्लीचे सेल्स टॅक्सचे एकूण उत्पन्न आहे त्यापैकी निम्मे उत्पन्न ह्या विभागाकडून मिळते. कॉर्पोरेशनने ह्या मार्केटाचा ६.५ लक्ष रु. चा विमा उतरला होता. हे मार्केट नुकत्याच एका आगीच्या भक्ष्यस्थानी पडले. एल आय. सी. चे चेअरमन दिल्लीला गेले (ह्या भेटीची तेथील वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना काहीच कल्पना नसावी) आणि ला. इ. कॉर्पोरेशनने स्वदेशी मार्केट व्यापाऱ्यांना दिक्कण्याचे ठरविले. स्वदेशी मार्केटच्या व्यापाऱ्यांनी आपली एक असोसिएशन बनविली आणि ला. इ. कॉर्पोरेशनने ह्या असोसिएशनबरोबर करार केला. प्रत्येक चौरस वाराला म्हणजे नऊ चौ. फुटांना ४०० रु. असा सौदा ठरला. म्हणजे, एकूण किंमत ४ लक्ष रु. झाली. असोसिएशनने ला. इ. कॉर्पोरेशनकडे ६०,००० रु. भरले सुद्धा. ला. इ. कॉर्पोरेशनच्या चेअरमननी कॉर्पोरेशनच्या उत्तर विभागाच्या तीन अधिकाऱ्यांच्या समितीकडे व्यवहार पुरा करण्याचे काम सोपविले, तेव्हा हे सर्व प्रकरण बाहेर आले. स्वदेशी मार्केटच्या जमिनीला प्रत्येक चौरस वारास ३,००० रु. सहज येतील, असा तज्ज्ञांचा अंदाज आहे, पण ला. इ. कॉर्पोरेशनने प्रत्येक वारास ४०० रु. दराने जमीन विकली आहे. तेथील दुकानांच्या पागडीचा भाव दर चौरस फुटाला ११० रु. आहे!

चार हजार इंदी शास्त्रज्ञ अमेरिकेत स्थायिक

पवई येथील तांत्रिक शिक्षण संस्थेतील एक अधिकारी डॉ. रोमेश शहा ह्यांनी अमेरिकेत जाणाऱ्या हिंदी शास्त्रज्ञांबद्दल उद्बोधक माहिती सांगितली. ह्या विषयासंबंधी तेथे भरविण्यात आलेल्या एका परिषदेत त्यांनी एक निबंध वाचला. निबंधात अशी माहिती दिली आहे की भारतातून परदेशात गेलेले ४० हजार हिंदी लोक निरनिराळ्या देशांत स्थायिक झाले आहेत. त्यापैकी ४ हजार शास्त्रज्ञ असून ते सर्व अत्युच्च दर्जाचे आहेत. ब्रिटनमधून अगर इतर देशांतून अमेरिकेला जाणाऱ्यापेक्षा तिक्डे जाणाऱ्या हिंदी नागरिकांची संख्या जास्त आहे. १९७२ साली अमेरिकेतील हिंदी डॉक्टरांची संख्या १,५०० होती. भारतातून परदेशात जाणाऱ्या बुद्धिमंतांचा प्रश्न हा सोपा नाही. ह्या प्रश्नात अनेक प्रकारची गुंतागुंत दिसून येते. केवळ आर्थिक लाभासाठी बुद्धिमान लोक अमेरिकेत जातात असे म्हणता यावयाचे नाही. गेल्या महायुद्धानंतर युरोपीय देशांतून अमेरिकेकडे जाणाऱ्या लोकांचा ओष सुरू झाला. पण आता तो मंदावला आहे. आता विकसनशील देशांतून अमेरिकेला जाणाऱ्यांची संख्या वाढत चाललेली आहे. बुद्धिमंत परदेशात जाऊन तेथे स्थायिक व्हा होऊ पाहातात ह्याची काही कारणे अशी आहेत. भारतामधील सामाजिक परिस्थिती हे प्रमुख कारण आहे. सामाजिक परिस्थिती अशी आहे की व्यक्तीच्या विकासाला पुरेसे स्वातंत्र्य मिळत नाही. शिक्षणाचे नियोजन नीट झालेले नाही; किंवा मुळीच झालेले नाही. आर्थिक विकासाचा वेग फार मंद आहे. त्यामुळे उच्च शिक्षण घेतलेल्या लोकांना वाव मिळत नाही. जे उच्च शिक्षित लोक भारतात परत येतात त्यांच्याकडे साशकतेने पाहण्यात येते. त्यांना भारतामधील परिस्थितीशी जमवून घेणे अवघड जाते.

अटक चुकविण्यासाठी अपत्यांचा तोडगा

इटलीच्या फौजदारी कायद्याप्रमाणे किरकोळ गुन्ह्यांसाठी गर्भार स्त्रीला अटक करता येत नाही. ३९ वर्षांच्या एका इटालियन स्त्रीने ह्याचा फायदा घेण्याचे ठरवून १९६९ पासून अटक चुकविली आहे. जप्त करण्यात आलेली मालमत्ता विकण्याचा आरोप तिच्यावर होता. १९६९ पासून दरसाल ती एका अपत्याला जन्म देत होती. तिला पूर्वीची ५ मुले आहेत. आता ती १० व्या मुलाला जन्म देणार आहे. तिच्या वकिलाने इटलीच्या अध्यक्षकडे आता दयेचा अर्ज केला असून तो मंजूर करण्यात आला आहे. अटक चुकविण्याची ही युक्ती तिने अशाच एका प्रकरणातून उचलली होती. सुप्रसिद्ध नटी सोफिया लॉरेन हिने काम केलेला एक चित्रपट ह्या प्रकरणावर काढण्यात आला होता आणि तो इटलीत खूप गाजला होता.

उंट्याच्या निर्यातीने परदेशीय चलन मिळाविणार

केनियाच्या उत्तर भागात गरजेपेक्षा ७ लाख उंट अधिक झाले आहेत. हा प्रदेश ओसाड, वालुकामय असल्यामुळे तेथील बरीच वाहतूक उंट्यांच्या साहाय्याने केली जाते. तरीही त्यांची संख्या फार असल्याने उंट्यांची निर्यात सौदी अरबस्थानला करण्याचे घाटत आहे. पुढील वर्षी सुमारे १ हजार उंट्यांची अरबस्थानाला पाठवणी करण्यात येईल. केनियाचे झेतीसोते अशी निर्यात करण्याची एक योजनाच तयार करित आहे. सौदी अरबस्थानात उंट्यांची टंचाई भासत असल्याने तेथे उंट्यांची निर्यात अधिक प्रमाणात करण्यात येईल. अरबस्थानात उंट्यांच्या निर्यातीला कितपत वाव आहे ह्याची पाहणी करण्याकरिता एक मंडळ अलीकडेच तेथे पाठविण्यात आले होते. पाहणीचा अहवाल केनियाच्या सरकारला अनुकूल वाटला. तथापि उंट्यांच्या निर्याती-विषयी बरेच प्रश्न सोडवावे लागणार आहेत. उंट्यांचे तांडे कोठल्या मागने पाठवावयाचे, त्यांचे तळ वाटेत कोठेकोठे ठेवावयाचे, त्यांच्या खाण्यापिण्याची व रोगराईची व्यवस्था काय करावयाची ह्याची काळजीपूर्वक आसणी करावी लागेल. उंट्यांचे तांडे बोटीतून पाठविण्यात यावयाचे आहेत. पण हा प्रवास त्यांना कसा काय झेपेल ह्याचाही विचार करावा लागणार आहे. पहिल्या १,००० उंट्यांची निर्यात यशस्वी झाली तर हळूहळू निर्यातीत वाढ करण्यात यावयाची आहे. १९७७ पर्यंत दरसाल ५ ते ७ हजार उंट केनिया निर्यात करू लागेल. परदेशीय हुंडावळीच्या रूपांत केनियाला दरसाल ५ लाख पौंड मिळू शकतील. वालुकामय प्रदेशांत उंट्यांचा उपयोग अनेक प्रकारांनी होतो. उंट्यांचे तेथील संपत्ती मोजली जाते. शिवाय उंट्यांचे मांस आणि इंधनही कामी येते. सध्या सौदी अरबस्थान आपली उंट्यांची गरज सूदान, इथिओपिया व सोमालियाकडून भागवितो.

इराणकडून तेलाचा पुरवठा

१९७४ व १९७५ साली भारताला अशुद्ध तेलाचा पुरवठा करण्याचे इराणने मान्य केले आहे. चालू वर्षातच तेल पुरविण्याची तयारी इराणने दाखविली होती. परंतु सौदी अरबस्थान आणि इराक ह्या देशांकडून तेल घेण्याची व्यवस्था पूर्वीच झाली असल्यामुळे भारताला ह्या वर्षी आणखी तेलाची गरज नव्हती. इराक भारताला १९७६ पासून ११-२ कोटी टन तेल दरसाल पुरविणार आहे. तसा करारही उभयता देशांत झालेला आहे. तरी १९७४ व १९७५ साली भारताला लागणाऱ्या तेलाची गरज भागलेली नाही. इराणकडून भारताला त्या सालासाठी दरसाल ३० लाख टन तेल मिळण्याची अपेक्षा आहे. त्याशिवाय इराणमधील एखाद्या कारखान्यात भारताचे सहकार्य घेण्याची अगर भारतामधील कारखान्यात सहकार्य करण्याची तयारी इराणने दाखविली आहे.

रेल्वेज तुटीचा उच्चांक गाठणार — रेल्वेजना १९७३-७४ मध्ये १०० कोटी रु. नुकसान येईल असा आजचा अधिकृत अंदाज आहे. पे कमिशनच्या शिफारसीच्या अंमलबजावणीमुळे ४६ कोटी रु. चा आणि किमान वेतना-मुळे ६ कोटी रु. चा नवा बोजा पडणार आहे. लोको कर्मचाऱ्यांना १२ कोटी रु. जास्त द्यावे लागणार आहेत. ह्याउलट, वाहतुकीच्या उत्पन्नात ३० कोटी रु. घट अपेक्षित आहे. यामुळे रेल्वेजच्या विस्ताराचा कार्यक्रम मंदावेल आणि त्याचा इंजिनिअरिंग उद्योगावर विपरीत परिणाम होईल.

विमान कंपनी अरब गनिमांना पैसे देतात — आपल्या विमानांकडे दहशतवादी अरब गनिमांनी वक्रदृष्टी ठेवू नये ह्यासाठी कित्येक युरोपियन विमान कंपन्या अरब गनिमांच्या बँक सात्यात पैसे भरीत आहेत. अशा कंपन्यांच्या विमानांची वाहतूक सुरक्षित होते.

ग्रामीण विद्युतीकरणाला मदत — ग्रामीण विद्युतीकरण मंडळाने काही नव्या योजना आखल्या आहेत. त्या पूर्ण करण्यासाठी अमेरिकेकडून भारताला मदत मिळाली आहे. अमेरिकेचे भारतामधील वकील मि. मॉनिहान ह्यांनी ह्या कामासाठी १५ कोटी रुपयांचा चेक अध्यक्षांना दिला. अमेरिकेकडून ह्या कामासाठी १०५ कोटी रुपये मिळावयाचे होते. त्यातील हा चवथा व शेवटचा हप्ता आहे.

पाकिस्तानी सैनिकांची परतपाठवणी — पाकिस्तानी युद्धकैद्यांच्या सुमारे १२ लावण्या उत्तर प्रदेश, मध्य प्रदेश आणि बिहार ह्या राज्यांत आहेत. मीरत, सागर आणि रांची येथील लावण्या सर्वांत मोठ्या आहेत. त्यांना भारत-पाकिस्तान सीमेपर्यंत सास आगगाड्यांनी पोचविले जाईल. प्रत्येक आगगाडीला लष्करी संरक्षक असतील, मोठे सैपाकघर असेल आणि दिमतीला डॉक्टर असेल. वाहतुकीसाठी रेल्वेजना खूपच ढवे उपलब्ध करून द्यावे लागतील.

दारूबंदीमुळे बेकारी — तामीळनाडू सरकारने दारूबंदी पुन्हा अमलात आणण्याची तयारी म्हणून ताडीची दुकाने बंद करण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे ग्रामीण भागातील बेकारांच्या संख्येत वाढ होणार आहे. झाडावरून ताडी गाळण्याच्या कामात सुमारे २० हजार कामगार गुंतलेले आहेत. शिवाय दुकानातील कामगार वेगळे.

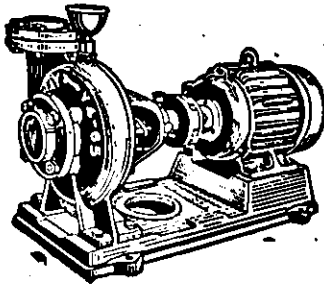
वैद्यकीय कॉलेजांना शवे मिळत नाहीत — नागपूर येथील दोन वैद्यकीय कॉलेजच्या विद्यार्थ्यांना मनुष्याच्या शरीराचा अभ्यास करण्यासाठी लागणारी शवे मिळत नाहीशी झाली आहेत. ह्या कॉलेजांना दरसाल ३० शवांची जरूरी असते. बेवारशी प्रेतांची विल्हेवाट लावण्याच्या नियमात पोलिसात्याने काही बदल केले आहेत. त्यामुळे प्रेतांची टंचाई भासत आहे.

★ कार्यक्षमतेचा शिकामोर्तब ★

विजय पंपस्

कार्यक्षमतेत नेहमीच आघाडीवर—

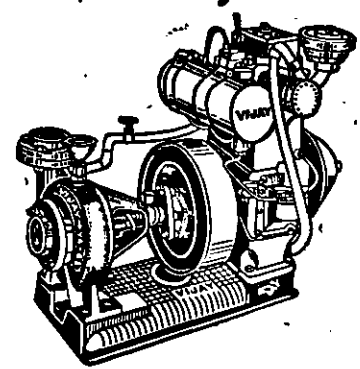
आता—भारतीय मानक संस्थेकडून विजय पंपास I. S. I. मार्क * दर्जेदार पंप निर्मितीची हमी.

इंजिन असो अगर इले. मोटार असो,

त्यांस “विजय” पंपाची

आवश्यकता आहेच.

कारखानदार—
फोन : २३२
तार : Vijayprow

न्यू विजय इंडस्ट्रीज लि.

विश्रामबाग—सांगली (महाराष्ट्र)

मोहें-जो-दारो अवशेष बचावले

पूर्वी असह भारतात असलेले मोहेंजोदारो ह्या प्राचीन संस्कृतीचे अवशेष फाळणीनंतर पाकिस्तानात समाविष्ट झाले. पाकिस्तानांतून वाहणाऱ्या सिंधू नदीला चालू पावसाळ्यात प्रचंड पूर आल्यामुळे हे अवशेष वाहून जातील किंवा काय अशी भीती निर्माण झाली होती. ह्या अवशेषाभोवती पुरापासून संरक्षण करण्यासाठी बंधान्यांची साखळी उभारण्यात आलेली आहे. ह्या वर्षाच्या पुरात ह्या बंधान्यांना काही छोटी भगदाडे पडली होती. पण ती वेळेवर त्वरित बुजविण्यात आली. येथील प्राचीन संस्कृतीचे दर्शन घडविणारे एक वस्तुसंग्रहालय बांधण्यात आलेले आहे. पुरातत्त्वशास्त्रज्ञ व सामान्य लोक ह्या संग्रहालयाला भेट देत असतात. तथापि हजारो वर्षांपूर्वीच्या ह्या शहराला सिंधू नदीच्या पुराला तोंड देण्याचे प्रसंग अनेकदा आलेले आहेत. असे म्हणतात की मूळचे शहर सिंधूच्या पुरामुळेच प्रथम उद्ध्वस्त झाले. अनेक इमारीती तर वाहून गेल्या. पाणी ओसरल्यावर उरल्यासुरल्या शहरावर बारीक रेंतीचा दाट थर बसला. पुरातत्त्व शास्त्रज्ञांनी मातीच्या ह्या थरावरूनच शहराच्या प्राचीनतेचा काही हिशेब बसविलेला आहे. मूळचे शहर सिंधू नदीच्या पुराने नेमके वाहून केव्हा गेले ते निश्चितपणे सांगता येण्यासारखे नाही. परंतु ह्या विषयांतील तज्ज्ञांच्या मताने सुमारे २,५०० वर्षांपूर्वी झालेल्या जलप्रलयाचा तो परिणाम असावा. त्यानंतर शहराचे पुनर्वसन पुन्हा झालेले दिसते. तेव्हा पुरापासून रक्षण होण्यासाठी काही बांधकाम केले असेल तर ते अजून उपलब्ध झालेले नाही. सुमारे ५०० वर्षांनंतर ह्या शहराला पुन्हा एकदा जलप्रलयाचा जबर तडाखा बसलेला दिसतो. शहराची ही झुंज दीर्घ काळ चालत आलेली आहे.

लैंगिक संबंधाबद्दल जपानमधील पहाणी

स्त्री-पुरुषांमधील लैंगिक संबंधाचा विषय आता भारतातसुद्धा नाजूक राहिलेला नाही किंवा तसा मानला जात नाही. नीति-विषयक पुस्तकांतून त्याने आता वाडूमथीन क्षेत्रात प्रवेश केला आहे आणि मूळचा नाजूक गणला गेलेला विषय स्फोटक बनला आहे. तथापि ह्या विषयावर लोकमताची नमुना पाहणी करण्याचे धारिष्ट अद्याप कोणी दाखविलेले नाही. जपानमध्ये असा प्रयत्न करण्यात आला आहे आणि तोही सरकारकडून. जपानच्या सार्वजनिक संबंध खात्याने ह्या विषयासंबंधी लोकमताची पाहणी करण्यासाठी २० वर्षांवीरल ३ हजार स्त्री-पुरुषांची निवड केली होती. निवडीला काही निकष नव्हता. म्हणजे निवड मुद्दाम वेचकपणे करण्यात आली होती असे नव्हे. खात्याने पाठविलेल्या प्रश्नावलीला ८४ टक्के लोकांनी उत्तर पाठविली. त्यावरून असे दिसून आले की बहुतेक जपानी नागरिकांना लैंगिक संबंधाबाबत अनिर्बंध स्वातंत्र्य मान्य नाही. फक्त ५ टक्के लोकांनी विवाहपूर्व, विवाहनाह्य अंगर संपूर्णपणे मुक्त लैंगिक संबंध असावे

असे मत व्यक्त केले. ३६ टक्कांनी विवाह ठरलेल्या जोडप्यांनी विवाहपूर्वसंबंध ठेवण्यास हरकत घेतली नाही. ५२ टक्कांनी असे भाकित केले की दिवसगतीबरोबर मुक्त लैंगिक संबंध अधिकाधिक वाढत जातील. ६९ टक्कांनी अशा संबंधांबद्दल प्रतिकूल अभिप्राय व्यक्त केला. १६ टक्कांनी लैंगिक विषयावरील प्रकाशनावर कोठल्याही तऱ्हेचे बंधन असू नये असे मत व्यक्त केले. ७२ टक्कांनी अशा प्रकारच्या वाडूमथाला विरोध व्यक्त केला. ७० टक्कांनी जनता संपर्काच्या साधनांच्या अशा प्रकारच्या मुक्त अभिव्यक्ती अनिष्ट असल्याचे सांगितले. एकंदरीने जपानी लोक ह्या बाबतीत मोकळेपणाने वागल्याचे दिसून आले.

अन्नधान्याच्या उत्पादनात चीनची प्रगती

महाराष्ट्र विधानसभेच्या एस्टिमेट्स कमिटीचे अध्यक्ष श्री. प्रभाकर कुंटे ह्यांचे लायन्स क्लबतर्फे मुंबईत वांद्रा येथे व्याख्यान झाले. ते आपल्या भाषणात म्हणाले की नजीकच्या भविष्यकाळात देशातील अन्नधान्याचे उत्पादन लक्षात भरण्याइतके वाढविले नाही तर देशात सर्वत्र पुन्हा पुन्हा दुष्काळ पडण्याची भीती आहे. अन्नधान्याच्या उत्पादनात चीनने उल्लेखनीय प्रगती केली आहे. गेल्या पंचवीस वर्षांत चीनने आपले अन्नधान्याचे उत्पादन ८.२ कोटी टनापासून २० कोटी टनापर्यंत वाढविले आहे. ह्याच कालावधीत भारतामधील उत्पादन मात्र ६.६ कोटी टनापासून १० कोटी टनापर्यंतच वाढलेले दिसते. भारताच्या एकूण गरजेच्या मानाने अन्नधान्याचे उत्पादन कमी पडत आहे. त्यामुळे धान्याच्या किंमती सतत वाढत आहेत.

दारूपानात दिल्लीचा उच्चांक

दारू पिण्याचे प्रमाण दिल्ली या भारताच्या राजधानीत एवढ्या विद्युत्वेगाने वाढले आहे की त्या बाबतीत जगातील सर्व राजधान्यात पहिला क्रमांक मिळविण्याचा मान दिल्लीने संपादन केला आहे. १९७०-७१ साली दिल्लीत २२ लक्ष, ७० हजार लिटर दारू खपली तर १९७२-७३ साली विक्री ६० लाख लिटरवर गेली. याचा अर्थ भारताच्या राजधानीत अवघ्या दोन वर्षांत दारूच्या खपात तिप्पट वाढ झाली.

“अर्धा”चा दिवाळी अंक

“अर्धा”चा ३९ व्या वर्षाचा दिवाळी अंक नेहेमीप्रमाणे वैशिष्ट्यपूर्ण आणि मोठ्या आकारात बुधवार, दि. २४ ऑक्टोबर १९७३ रोजी प्रसिद्ध होईल.

आमच्या हितचिंतक व्यापारी-कारखानदारांनी आपल्या जाहिराती रुपया सत्तर पाठवाव्या.

द. रा. कुलकर्णी
व्यवस्थापक, “अर्धा”

राज्यवार साखर उत्पादन (लक्ष टन)

	१९६०-६१	१९६४-६५	१९६८-६९	१९७०-७१	१९७१-७२
बिहार ...	३.८५ (१२.८)	३.९२ (१२.१)	२.६० (७.३)	२.९३ (७.८)	१.५० (४.८)
महाराष्ट्र ...	५.२३ (१७.४)	६.३६ (१९.७)	९.८१ (२७.६)	१०.५५ (२८.२)	१०.०२ (३२.२)
पंजाब ...	१.२२ (४.०)	०.९८ (३.०)	०.३८ (१.१)	०.४८ (१.३)	०.३१ (१.०)
तामीलनाडू ...	१.३१ (४.३)	२.१० (६.५)	३.३० (९.३)	२.९९ (८.०)	२.९९ (९.६)
आंध्र प्रदेश ...	१.८२ (६.०)	३.०६ (९.५)	३.३९ (९.५)	२.६७ (७.२)	३.०२ (९.७)
महिसूर ...	१.२० (४.०)	१.८० (५.६)	२.०६ (५.८)	२.०५ (५.५)	२.४२ (७.८)
मध्य प्रदेश ...	०.३५ (१.२)	०.३७ (१.२)	०.१५ (०.४)	०.३८ (१.०)	०.२१ (०.७)
उत्तर प्रदेश ...	१४.२७ (४७.४)	१२.९२ (४०.०)	११.७५ (३३.०)	१२.९९ (३४.७)	८.३१ (२६.७)
इतर ...	०.८८ (२.९)	०.७८ (२.४)	२.१५ (६.०)	२.३६ (६.३)	२.३४ (७.५)
एकूण ...	३०.१३ (१००.०)	३२.२९ (१००.०)	३५.५९ (१००.०)	३७.४० (१००.०)	३१.१२ (१००.०)

कंसांतील आकडे एकूण उत्पादनाशी प्रमाण % दर्शविताने.

BANK TO BANK...

THE BELGAUM BANK LIMITED

(SCHEDULED BANK)

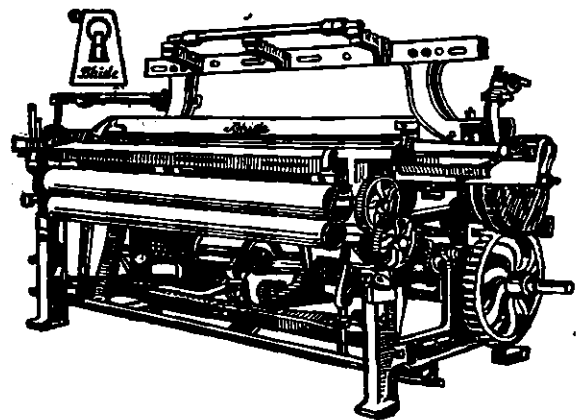
Regd. & Head Office : 659-60, Raviwar Peth,
BELGAUM

Invest in our " Family Benefit
Deposit Scheme " and earn Monthly
Interest as a Pension - Enquire at any
of our 42 Branches - Our Bombay Office
at Mandvi, Bombay - 9. & Bangalore
Office at 61, Chowdeshwari Temple
Street, Bangalore - 2.

OUR MOTTO IS SERVICE
AND WE REALLY SERVE.

S. Y. KAMAT,
General Manager.

"मिडे" ओव्हर पिक
पॉवर लूमस ५६, "६०" व ६४"

मिडे अँड सन्स प्रा. लि;

—सांगली—

फोन नं. २०६९

रघुनाथराव मिडे
कार्यकारी संचालक

आहार आणि वजनात संबंध असतोच काय ?

आरोग्यरक्षणासाठी युक्ताहाराचे तत्त्व सर्वांच्या परिचयाचे आहे. व्यक्तिपरत्वे अशा आहाराचा तपशील निरनिराळा असू शकतो ह्याबद्दलही वाद नाही. आहाराबद्दल बरीच शास्त्रीय माहिती आता उपलब्ध असली तरी काही माणसे भरपूर व चांगले खाऊनही सडसडीत राहिलेली दिसतात, उलट काही लड माणसांना वजन वाढण्यास कसेही अन्न पुरते. असे का, ह्याचे उत्तर कॅलिफोर्निया विद्यापीठातील एका आहारसंशोधकाला सापडलेले दिसते. आतापर्यंत अशी समजूत होती की घेतलेल्या आहारातील उष्णता निर्माण करण्याची शक्ती शरीराचे व्यापार चालण्यासाठी लागणाऱ्या शक्तीपेक्षा कमी असली की वजनात घट होते; आणि काही प्रमाणात हा नियम सराही आहे. म्हणूनच वाजवीपेक्षा अधिक मेद अंगावर असणाऱ्यांना आहार-नियंत्रणाचा अवलंब करावा लागतो. तथापि, उपरोक्त संशोधकाला असे आढळून आले आहे की एखाद्या व्यक्तीने कितीही व्यायाम केला, आहारनियंत्रण केले, अगर शस्त्रक्रियेच्या साहाय्याने अनावश्यक मेद कमी केला, तरी त्याचे वजन काही ठराविक सरासरी वजनापेक्षा कमी होत नाही. ह्यावरून त्याने असा निष्कर्ष काढला आहे की माणसाचे योग्य वजन किती असावे ह्याचा निर्णय त्याचा मेंदू घेत असतो. घेतलेल्या आहाराचे शरीरात सामिलीकरण करण्याची क्रिया ह्या निर्णयावर अवलंबून असते. म्हणजे असे की माणसाने कितीही आहार घेतला अगर कसाही सच्चयुक्त आहार घेतला तरी त्याच्या शरीराला उपयोगी असणाऱ्या रसात रूपांतर करण्याची क्रिया त्याच्या हातात नसते. मेदोवृद्धीने पिढलेल्या लोकांना ह्या शोधामुळे काहीसे समाधान मिळेल.

लाकडाच्या निर्यातीने उच्चांक गाठला

१९७२-७३ सालाच्या पहिल्या नऊ महिन्यांत भारताने लाकडाची निर्यात करण्यात उच्चांक गाठला आहे. ह्या मुदतीत ८.०७ कोटी रुपये किमतीचे लाकूड निर्यात करण्यात आले. १९७१-७२ च्या पूर्ण वर्षात ६.९१ कोटी रुपयांचे लाकूड निर्यात करण्यात आले होते. 'रोझवुड' जातीच्या लाकडाची निर्यात सर्वांत अधिक झाली. एकूण निर्यातीपैकी ८७ टक्के निर्यात ह्या प्रकारच्या लाकडाची झाली. केवळ ह्याच लाकडाच्या निर्यातीने ७.०३ कोटी रुपयांचे परदेशीय चलन मिळवून दिले. त्यापूर्वीच्या वर्षात 'रोझवुड' लाकडाच्या निर्यातीने ५.७ कोटी रुपयांचे परदेशीय चलन मिळाले होते. आकारमानाच्या विचार करता लाकडाची निर्यात २०,३०० घनमीटरपासून २४,१०२ घनमीटरपर्यंत वाढली.

स्थापना १९६२

मिक डेव्हान

मूढणजेच

नोगी सेल्स कॉर्पोरेशन

१०० जगन्नाथ चॅम्बर रोड, मुंबई ६९ अ. अ. अ. अ.

सोड सेलिंग अजन्चस्

नोगी सेल्स कॉर्पोरेशन

१०० जगन्नाथ चॅम्बर रोड, मुंबई ६९ अ. अ. अ. अ.

MARATHI

बँकेच्या 'धनबधिनी' ठेव योजनेतील एक योजना

निवृत्ती वेतन (पेंशन) योजना

डॉक्टर, व्यापारी, इकानदार, कारागीर, फोटोग्राफर

असे माण कोणतेही व्यवसायीक असा

निवृत्ती वेतनाची आपली सोय ही बँक करते.

दि युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.

स्थापना १९३६ | मुख्य कार्यालय चिरमुळे निकेतन, राजपथ सातारा. | रोडयुल्ड बँक

महाराष्ट्रात सर्वत्र शाखा

सातारा, सातारा.

**तुमच्या मुलीचे लग्न ही काही
बाहुला बाहुलीच्या लग्नाइतकी सोपी गोष्ट
नाही...**

**पण आमच्या आचर्तक सेव
योजनेमुळे ती सोपी होते...**

तुमच्या मुलीच्या लग्नासाठी आवश्यक तेवढा पैसा आमच्या ह्या आचर्तक सेव योजनेमुळे खात्रीन
उपलब्ध होतो. दर महिन्याला ठराविक रकमेची वचत करा. तुमची वचत सतत वाढतच जाईल. आणि
ज्या वेळी ती मंगल दिवस उगवेल त्यावेळी तुम्हाला जाणवेल ... आपण किती सुखी आहोत ... पेशाची
तर चिंताच नाही.

दर महिन्याला बँकेत ठेवायची रक्कम रु. ५ किंवा त्याच्या पटीत

मुदत : १ ते १० वर्षे

व्याज : ७ टक्क्यांपर्यंत

अधिक तपशीलासाठी आमच्या कोणत्याही शाखेला भेट द्या.

बँक ऑफ महाराष्ट्र

हेड ऑफिस : ११७७ बुधवार पेठ, पुणे २.

7216 Mar

हे पत्र पुणे, पेठ शिवाजीनगर ब. नं. ११५/१ आर्यभूषण छापखान्यात, या वृत्तपत्राचे मालक श्री. श्रीपाद वामन काळे यांनी छापिले व
'दुर्गाधवास' ८२३ शिवाजीनगर (पो. ऑ. डेकन जिमखाना), पुणे ४११००४, येथे प्रसिद्ध केले. (वार्षिक वर्गणी रु. ६)